

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av Justitiekanslerns promemoria "Vissa frågor om sekretess när Justitiekanslern bevakar statens rätt i internationella skiljeförfaranden" (Ju2024/01166)

I promemorian föreslår Justitiekanslern att det ska införas en ny sekretessbestämmelse för att begränsa insynen i Justitiekanslerns verksamhet avseende internationella skiljeförändande. Bakgrunden är att Justitiekanslern i vissa fall företräder svenska staten vid tvister enligt de investeringsskyddsavtal som Sverige ingått med andra länder.

Så här beskriver Kommerskollegium investeringsskyddsavtal på sin hemsida:

*"Investeringsskydd handlar om att ge de som vill investera utomlands ett grundläggande skydd för sina investeringar, så att de vågar genomföra investeringen i det aktuella landet. Investeraren får ett skydd och landet i utbyte en ökad mängd investeringar. Den här sidan handlar om de investeringsskyddsavtal som sluts mellan två eller flera länder, som till exempel i EU:s frihandelsavtal med Kanada, Singapore, Vietnam, Chile och Mexiko."*¹

¹ Se <https://www.kommerskollegium.se/om-handel/utrikeshandel/direktinvesteringar/investeringsskydd/>

Eftersom investeringsskyddsavtal ingås mellan stater i syfte att främja och skydda investeringar länderna emellan har allmänheten, enligt Journalistförbundet, ett stort intresse av insyn i denna typ av frågor. Journalistförbundet noterar att Justitiekanslern så sent som 2021 lade fram ett förslag om sekretess på samma område. Trots att bland andra Journalistförbundet avstyrkte förslaget genomfördes det 2022. Nu återkommer Justitiekanslern alltså i samma fråga för att kunna begränsa insynen i skiljeförfaranden ytterligare.

Enligt förslaget ska sekretess gälla "hos Justitiekanslern i verksamhet för att bevaka statens rätt i ett internationellt skiljeförfarande för uppgift i sådan verksamhet, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i ett sådant skiljeförfarande försämras om uppgiften röjs".

Det framgår i promemorian att syftet med förslaget är att begränsa insynen när en tvist har avslutats. Sekretessen föreslås gälla i 40 år. Förslaget motiveras i promemorian av Justitiekanslern på följande sätt:

*"Det råder alltså alltför osäkerhet om Sverige fullt ut kan uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser om sekretess med anledning av internationella skiljeförfaranden. En följd av detta är att det kan uppstå tveksamhet när det gäller Sveriges förmåga att leva upp till ingångna avtal. Ett otillräckligt sekretesskydd i detta avseende kan försvåra det internationella samarbetet och därmed skada Sverige."*²

Journalistförbundet noterar att det inte är visat i promemorian att de insynsmöjligheter som finns idag faktiskt försvårar Sveriges internationella samarbete. Trots det föreslås alltså en sekretessbestämmelse vars tillämpningsområde är så brett att det kan ifrågasättas om några uppgifter av intresse om skiljeförfarandena överhuvudtaget kommer att lämnas ut. Det framstår som att Justitiekanslern, istället för att värna vår svenska tradition av öppenhet, vill importera hemlighetsstämplarna från andra länder. Journalistförbundet vill påminna om att den svenska öppenheten och transparensen är ett viktigt motgift mot bland annat korruption. Möjligheten till insyn i ärenden som rör handel med länder kan därför vara av stor vikt för att motverka den typen av oegentligheter. Korruption är också ett utbrett problem i vissa av de länder Sverige har investeringsskyddsavtal med. Till det kommer att det, som framgår av ovan, får anses finnas ett stort insynsintresse i denna typ av ärenden.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget i promemorian om en ny sekretessbestämmelse.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet

² Se Justitiekanslerns promemoria "Vissa frågor om sekretess när Justitiekanslern bevakar statens rätt i internationella skiljeförfaranden", sid 7.